

FRØ avleren

Medlemsblad for Frøsektionen // LANDBRUG & FØDEVARER // oktober 2020 // 103. årgang • nr.5

Frøavler skårlægger dæksæd for at hjælpe udlægget

Side 20–22

10/ Hjemmebygget såsæt
består første sæson

18/ Så meget N fjerner
frøafgrøden

04/ Dagbog: Flot høst i
øko-hvidkløver

CR REVELATION MED INTELLISENSE™ SYSTEM

OGSÅ GODE RESULTATER HØSTET I 2020

New Holland CR Revelation med IntelliSense™ - automatisering når det er bedst.

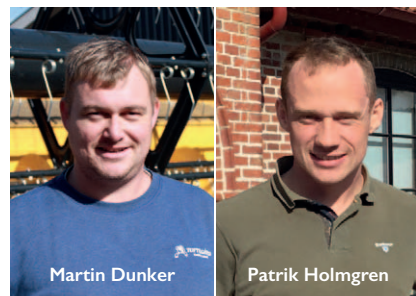
IntelliSense™ optimerer din mejetærsker hvert 20. sekund - baseret på 280 millioner forskellige muligheder. Oplev kontinuérliche reeltidsjusteringer og få den bedst mulige kornkvalitet og kapacitet - i et højt høsttempo.

Alle CR modeller, der blev solgt i Danmark til sæson 2020 er med IntelliSense, og kunderne har virkelig høstet gode resultater. Blandt de mange tilbagemeldinger er **større kapacitet, pænere færdigvare og mindre spild gennemgående.**

Martin Dunker, Driftsleder på Toftegaard ved Brønderslev siger blandt andet om IntelliSense systemet på sin CR9.80:

Jeg kan se på skærmen, at systemet hele tiden justerer indstillingerne for at køre optimalt. IntelliSense koster selvfølgelig lidt, men vi henter mellem 0,5 og 1 hektar i timen - og over sæsonen betyder det, at vi kan spare 1-2 hele høstdage. Så man skal ikke over mange hektar over få år før IntelliSense har tjent sig hjem. Og resultatet er ikke til at komme uden om: Stor kapacitet, minimum spild og en særdeles fin færdigvare.

Patrik Holmgren, Driftsleder på Høgestad Gods i Sydsverige siger om sine 2 stk. CR9.90: *Mejetærskerne æder bare afgrøden. IntelliSense systemet bliver smartere og smartere jo mere det bruges. Det tilpasser sig konstant og regulerer tærskindstillingerne. Jeg er rigtig godt tilfreds...*

Martin Dunker

Patrik Holmgren

Kontakt din forhandler for mere information om CR og INTELLISENSE™

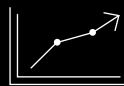
ENKEL
OPSÆTNING

KONSTANT
OVERVÅGNING

OPTIMERER
HVERT 20. SEKUND

ØGET
PRODUKTIVITET

Dagbog: Gevinst på lottokupon.....	4
Tag 2021-tjek hos din biavler.....	6
Status for Reglone.....	8
Eksamen for selvbygget såsæt.....	10
Høsterfaringer uden Reglone.....	12
Dagbog: Våd høst af purløg.....	14
Trim dine efterafgrøder.....	16
Frøavler skårlægger vårsæd.....	20
Hunsballe fylder rundt.....	24
Benchmark for frøavlere.....	26

Udgivet af LandbrugsMedierne, Vester Farimagsgade 6, 3. sal, 1606 København V. Tlf. 33 39 47 00. Frøsektionen, Landbrug & Fødevarer, Axelborg, Axeltorv 3, 1609 København V. Tlf. 33 39 46 90, fax 33 39 41 41.

Medlem af DanskeSpecialmedier.

Ansv. chefredaktør Christian Friis Hansen.

Redaktion: Redaktør Stig Bundgaard og chefkonsulent Thomas Holst.

Annoncer: Sjælland og øerne: Thomas Stevnbak Andersen, tlf. 23 11 05 63 - Midt- og Sønderjylland: Karina Reinhardt Sjogaard, tlf. 24 61 30 07 - Nordjylland og Fyn: Janni Abildskov Pedersen, tlf. 23 71 70 91 - Maskiner (hele landet): Iben Bjørholm, tlf. 29 60 62 98 - Salgschef Peter Sunesen, tlf. 20 21 17 68

Redaktionsudvalg: Landskonsulent Barthold Feidenhans'l, Landscentret, chefkonsulent Thomas Holst, Frøsektionen, Forsøgsleder Birte Boelt, Danmarks JordbrugsForskning, Flakkebjerg, Planteavlskonsulent Bent Buchwald, VKST.

Layout og grafik: LandbrugsMedierne.

Tryk: PE offset A/S.

Eftertryk kun tilladt efter aftale.

Medlemskab af Frøsektionen, Landbrug & Fødevarer: 550 kr. årligt inkl. Frøavleren.

Årsabonnement Frøavleren ikke-medlemmer: 650 kr.

Alle priser ekskl. moms.

Kontrolleret oplag iflg. Danske Mediers Oplagskontrol 30. juni 2018: 1288

Næste nummer: Nr. 1/2021 udkommer januar 2021. ISSN: 1602-7450.

Kommentar:

Klimavenlige efterafgrøder

Formand Troels Prior Larsen
tlf. 40 89 12 99

2020 tegner til at blive et gennemsnitligt høst-år, hvor høstbetingelserne var optimale de fleste steder. Eksporten af græs-, kløver- og havefrø er fortsat i en positiv udvikling. Det bliver spændende

at følge resten af året, hvor ordet »Covid-19« bliver svært at komme udenom.

Et andet ord, der er svært at undvige fra i øjeblikket, er klima. Klimadebatten vokser, og den er kommet for at blive. Forbrugere og trendsættere vil have klima og CO2-reduktioner. Det store spørgsmål er, hvad klima er? Hvordan skal klimapåvirkning beregnes?

I Frøbranchen spiller vi aktivt ind i klimadebatten, fordi vi mener at have løsninger at byde ind med. På Ausumgaard, nær Holstebro, har de startet et demonstrationsanlæg til storskalaproduktion af protein fra græs. Det vil kunne bidrage positivt til den cirkulære økonomi på nationalt plan og ikke mindst på bedriftsniveau, hvis projektet kan reali-

seres i større skala. Netop cirkulær økonomi kan i fremtiden komme til at spille en større rolle for beregningen af en klimafaktor.

Efterafgrøder har en positiv indvirkning på klimaet, og der er mange positive effekter af efterafgrøder. At efterafgrøder er i stand til at opsamle kvælstof - hvis der er noget - er almindelig kendt. Det er jo også kun i en frøavlens interesse at holde på eventuelt overskydende kvælstof, som kan udnyttes til næste vækstsæson. For hvem er interesseret i at udlede kvælstof?

Regeringen og dens støttepartier som Alternativet besluttede i 2019 at øge den målrettede kvælstofregulering i 2020. Samme krav er netop stillet i udsigt for 2021.

Der er en juridisk problemstilling vedrørende efterafgrøder. Det juridiske grundlag mangler faglig forståelse, fleksibilitet og respekt for, at naturen ikke er indrettet efter, hvilken dato der står i kalenderen. En af de største trusler for en frøavler er retten til at bestemme over sit sædskifte.

Vi vil så gerne spille med, men det kræver, at kommunikationen går to veje og ikke kun en.

Har du brug for mere eller mindre jord?

Flere ha 4

F Forpagter.dk
- dit lokalområde online

- Erik Staun, 49 år
- Ejer af Egelund
- Købte bedriften i 1998
- Uddannet landbrugstekniker og har Grønt Diplom

Lottokuponen hvidkløver giver jackpot

Dagbog markfrø: Erik Staun har på sine økologiske marker opnået fine udbytter i både hvidkløver og rajsvingel. Strandsvingel trækker lidt ned på frøåret.

Af Erik Staun - fortalt til Stig Bundgaard

Høsten af de tre økologiske markfrøafgrøder er i det store og hele gået godt.

I hvidkløver, som jeg kaldte min lottokupon, der kunne gå både godt og skidt, høstede jeg et flot udbytte i råvare. Nu må vi se, hvad frarensningsprocenten ender på.

1. og 2. års rajsvingel er lan-

det på et tilfredsstillende midde-
ludbytte, mens 1. års strandsvingel ligger lavt på 600 kg råvare pr. hektar, hvilket muligvis kan skyldes sorten.

Rystede på hånden i hvidkløver

De seks hektar Liflex-hvidkløver blev skårlet 31. juli med en frontmonteret skivehøster. Der rystede jeg noget på hånden på

grund af risikoen for spild. Man skal ned i fart til 4 km i timen og 450 pto-omdrejninger, ellers kan det koste rigtig mange tusinde kroner. Skåret fik lidt vand, men der var ikke så meget materiale i kløveren, og skåret blev hurtigt tørt igen og høstet en uge senere.

Udbyttet er landet på 610 kg råvare pr. hektar. Sidste år svingede frarensningen for sorten mellem 15 og 60 procent, men uanset resultat vil det være flot og med en god bundlinje.

Biavleren havde sat en vægt op i bistadet, så jeg hjemme på computeren kunne følge med i,

Egelund

- Nibe, Nordjylland
- 397 hektar, heraf 312 hektar økologisk
- 700 søer og produktion af smågrise
- Tre markfrøafgrøder: Rajsvingel, hvidkløver og strandsvingel

råvare pr. hektar. Det er meget til den lave side. Lipalma er på den anden side en ny sort, og jeg har kun hørt, at en konventionel avler dyrkede sorten sidste år, og han høstede 900 kg renvare pr. hektar. Så helt ringe er det måske ikke.

Det lave udbytte skyldes primært, at svingelen er udlagt med stjerneenser i ærter. Det var ikke vellykket, så afgrøden var meget åben i efteråret med lavt plantetal. Den har også manglet vand i en periode i foråret og fik gødning sent på grund af kørselsforholdene.

Efter høst er marken afpudset to gange for at få den til at sætte flere frøskud samt at holde ukrudt nede. Nu venter en sidste afpudsning før vinteren og tildeling af 80 kg N. Marken ser lovende ud til 2. års høst.

Rajsvingel med to udfald

6 hektar 1. års og 25 hektar 2. års rajsvingel af sorten Fedoro er faldet lidt forskelligt ud. Afgrøden er høstet direkte fra 10. juli og en uge frem.

I 1. års marken er der høstet 1.200 kg råvare pr. hektar. Afgrøden var tydeligvis for opret ved høst, og det har kostet drysesepild. Fejlen var - set i bakspejlet, at anden og sidste afpudsning i foråret blev udført 20. april, og samtidig har afgrøden manglet vand. Det var for sent, fordi afgrøden kom til mangle bladmasse, og planterne dannede både for få skud og har struk-

Sådan så hvidkløveren ud 25. maj, lige efter en skårlægning. Der er høstet 610 kg råvare pr. hektar.

ket sig med kraftige stængler til følge. Næste år skal vi nok kun afpudse en gang forår.

2. års marken har givet godt 1.400 kg råvare pr. hektar. Den har fået samme behandling som 1. års marken. Den kom dog meget bedre ned at ligge til høst, fordi den har stået på JB 2 kridtholdig jord, og vandforsyningen har derfor været bedre.

Efter høst er rajsvingelen pudset af, og der er givet 50 kg N i svinegylle. Markerne skal stå til høst igen i 2021.

Nye forsøg med Biosa

Jeg kan ikke se forskel på frøafgrøderne de steder, hvor vi har udsprøjtet bakteriekulturen Biosa.

Til gengæld har jeg haft held med at give Biosa til efterafgrøder dagen før nedpløning og efterfølgende såning af vårbyg. Efterfølgende var der ingen mangangmangel i byggen på grund af god rodudviling modsat byg, der ikke var tildelt Biosa. I ny sæson vil jeg prøve mig yderligere frem med Biosa, både i frøafgrøderne og også i et forsøg med at øge humusprocenten.

Høst af hvidkløver på Egelund.

hvornår bierne fløj og deres produktion af honning. Det var meget skægt at følge med i.

Hvidkløvermarken er nu grubbet, og der er sået vinter-raps.

Strandsvingel med lavt udbytte

22 hektar 1. års Lipalma-strandsvingel på let jord blev skårlagt med en 20 fods McDon-raps-skårlægger i højt solskin 9. juli og høstet fire dage senere. Med en McDon-skårlægger bliver skåret massivt, og det er ret vigtigt, der ikke bliver vådt.

Udbyttet er landet på 595 kg

Tabel 1. Udbytter i økologiske markfrø, Egelund 2020

Afgrøde	Hektar	Udbytte pr. hektar	Ca. pris
Rajsvingel 1. års, Fedoro	6	1.200 kg råvare	11 kr. pr. kg
Rajsvingel 2. års, Fedoro	25	1.400 kg råvare	11 kr. pr. kg
Hvidkløver, Liflex	6	610 kg råvare	65 kr. pr. kg
Strandsvingel 1. års, Lipalma	22	595 kg råvare	ukendt

Tjek om din biavler kan levere bier til bestøvning i 2021

Bier og blomster:

Biavlerne har store udfordringer med afsætning af honning. Stor risiko for mangel på bistader til bestøvning i 2021.

Af Thomas Holst, Frøsektionen

thl@lf.dk

tlf. 33 39 46 91

Som frøavler ved vi alle, hvor vigtigt det er med en god bestøvning af afgrøderne. Det er uanset, om der er tale om vindbestøvning af græsserne eller insektbestøvning af alt fra hvidkløver til diverse kåltyper. Vindbestøvningen har vi ikke megen indflydelse på andet end, at afgrøden skal stå pænt, når den støver.

Men når det kommer til insektbestøvning, kan vi påvirke resultatet. Her lejes ofte bier ind til at stå for bestøvningen. Disse bier skal gøre et stort stykke arbejde for at sikre god bestøvning af afgrøden og derved et godt udbytte af høj kvalitet. Derfor er det vigtigt, at der er kontakt til dygtige biavlere, som kan levere stærke bifamilier.

Forsvinder biavlerne

I slutningen af september har Danmarks Biavlerforening og Erhvervsbiavlerne været i medierne med historier om færre bistader til 2021 med forøget risiko for, at der opstår mangel på bier til bestøvning af blandt andet hvidkløver. Samtidig med disse meldinger har vi fået et par henvendelser fra medlemmer, som er blevet kontaktet af deres lokale biavler, der ikke kan levere de planlagte bier til sæsonen 2021.

Det er noget, Frøsektionen tager meget alvorligt, for ikke nok med, at vi presses på vores mulighed for dyrkning af afgrøderne

Bistader ved kløver. Foto: Thomas Holst.

Vi risikerer, at danskernes manglende villighed til at købe dansk honning truer dyrknings-sikkerheden for nogle af vores vigtige afgrøder.

ved færre værktøjer i pesticid-værktøjskassen, men nu risikerer vi også, at danskernes manglende villighed til at købe dansk honning truer dyrkningssikkerheden for nogle af vores vigtige afgrøder. Vi har stor sympati for de erhvervsbiavlere, som må drosle ned på grund af manglende afsætning.

Derfor har vi med formanden i spidsen taget kontakt til fire biavlsorganisationer og har møde i kalenderen først i oktober om situationen. Vi håber i fællesskab med biavlsorganisationerne at finde ud af, hvor vi kan hjælpe med at skubbe på de rigtige steder, så ingen er i tvivl, om hvor vigtigt det er at fastholde en stor bestand af honningbier i Danmark.

Hvad gør du som avler

Vi opfordrer til snarest at tage kontakt til den biavler, du har aftale med om bestøvning og sikre, at der er bier planlagt

til den nødvendige bestøvning i 2021.

Er du så uheldig, at din biavler ikke forventer at kunne levere tilstrækkelig med bier, opfordres du til at gå ind på www.bestoeverportalen.dk og oprette dig som bruger og tilmelde dit areal. Her er det også muligt at se, om der er biavlere, som leder efter et areal som dit. Det er alt sammen meget enkelt.

Biavl i Danmark

- Danske biavlere honningproduktion kan dække ca. 50 pct. af forbruget i Danmark
- Erhvervsbiavlere ligger inde med et-to års honningproduktion
- Verdensmarkedsprisen ligger på 10-15 kr. pr kg
- Produktionsomkostninger i Danmark er 20-25 kr. pr kg

Frøsektionens bestyrelse tager pulsen på...sig selv

Bestyrelsen så bl.a. økologisk frøavl og forsøg med økologisk soja. Foto: Thomas Holst

Bestyrelsen i Frøsektionen nåede at holde sommermøde i den periode, hvor landet var lidt åbent igen. Bestyrelsen fik en faglig opdatering ved besøg hos frøavlere på Sydfalster og så blandt andet økologisk frøproduktion og soja og var på besøg hos konventionelle avlere. Efter bestyrelsesmødet havde bestyrelsen ønsket en opdatering på det at arbejde i en bestyrelse. Der var arrangeret et kort seminar med Ulrikka Brændholm fra FOR.AN, som udfordrede bestyrelsen i ansvar, møder, involvering og aktiv deltagelse i et bestyrelsesarbejde. Der var tid til interne drøftelser og forventningsafstemning mellem medlemmerne i bestyrelsen. Der kom ønsker til, hvordan møderne planlægges og interne orienteringer i bestyrelsen om det løbende arbejde. Et rigtigt godt, intet seminar, som der følges op på de kommende møder.

Forældre: Nye forædlings-teknikker skal i brug i EU

Euroseed har udgivet en artikel, der opsummerer, hvad det betyder for frøbranchen, at EU-domstolen i 2018 besluttede, at NBT (New Breeding Techniques) skal reguleres som gmo. Eksempelvis er der hos forædlerne skærpet fokus på at løse udfordringer med stressfaktorer som skadedyr, svampesygdomme, tørke, kraftig regn og andre klimatiske faktorer. Tidligere har pesticider kunnet løse mange af disse udfordringer, men med mindre adgang til pesticider og et EU, der

med Farm2Fork strategien vil sænke pesticidbelastningen yderligere 50 pct., er det nødvendigt at have fokus på disse emner i forædlingen. Artiklen fortæller om forædlerens syn på de begrænsninger, de møder, fordi NBT er reguleret som gmo. Dette medfører nemlig øgede omkostninger, usikkerhed om fremtidig regulering samt bekymring for samfundets accept af nye sorter. Læs en uddybende omtale af NBT i næste nummer af Frøavleren.

Frøbranchen søger penge til ny forskning

Frøbranchen har med Aarhus Universitet-Flakkebjerg, Seges og frøfirmaerne indsendt en ansøgning til GUDP med titlen 'Teknologifrø'. Projektets mål er at finde teknisk brugbare løsninger i frøavl til vækstregulering, kvælstofoptimering samt ukrudts- og insektkontrol med øje på reduceret pesticidforbrug. Det lader sig kun gøre med brug af de nyeste teknologiske løsninger, blandt andet mekanisk udstyr.

En vigtig del af projektet er inddragelse af innovative frøavlere, der allerede har nytte af tekniske løsninger og nye metoder til ukrudtskontrol. 'Teknologifrø' skal nedsætte pesticidbelastningen betragteligt i frømarker ved udelukkende at anvende pletbehandling i f.eks. engrapgræs mod udvalgte ukrudtsgræsser. I havefrø skal der findes løsninger på især insektangreb i forårssæde, korsblomstrede frøafgrøder.

HAR DU EN PLAN FOR etablering af dine udlægsfrø?

Etablering af græsudlæg kræver ofte en individuel maskinløsning. Hos MI har vi stor erfaring med individuelle frøsåmaskinløsninger til absolut alle behov.

Vi forhandler et stort udvalg af frøsåmaskiner fra 60 til 600 l med elektrisk eller hydraulisk blæser og præcis placering via sårør og fordelerhoved.

Kontakt os gerne for mere information og rådgivning:

Christian Korsholm tlf. 76 40 86 66

Christian Kyhn tlf. 76 40 86 68

UNIK BROCHURE

Se det store udvalg af frøsåmaskiner.

Læs brochuren på:

www.mi.dk

Etablering af frøudlæg kræver lige så stor præcision som ved alle andre afgrøder. Techneat Terracast frøsåmaskiner leveres med små fordelerhoveder. Der tilbydes alt fra 3 til 20 udløb. "Fordelerhoveder giver en jævn og præcis fordeling af dine udlægsfrø over arbejdsbredden og i længderetningen" udtaler MI-produktchef Per Monk Rasmussen.

Se også www.mi.dk

Reglone til spinat og hvidkløver/engrapgræs - her står vi lige nu

Reglone: Dispensation til at anvende Reglone til nedvisning af spinat til frø kom i hus i år. For anvendelse til hvidkløver og engrapgræs ligger en ansøgning hos Miljøstyrelsen.

Af Nils Elmegaard, Brancheudvalget for Frø, og Søren Thorndal Jørgensen, L&F

nem@lf.dk og sth@lf.dk, tlf. 33 39 40 00

Myndighedsberedskabet hos Aarhus Universitet (AGRO) har fagligt korrekt vurderet, at der ikke findes andre rimelige løsninger til at nedvisne spinat til frø.

Reglone er som bekendt det eneste kendte middel til nedvisning, der ikke skader spireevnen.

Dispensation i sidste øjeblik
Dispensationen kom 17. juli - i sidste øjeblik - men for nedvisning i spinatfrø kun med 0,5 liter Reglone pr. hektar. Det er langt mindre end den tidligere dose-

ring, men det var den dosis, hvor der kunne vises såkaldt 'sikker anvendelse' med de nuværende data for fordampning, afsætning på blade osv.

Regnestykket er ganske overvældende og kompliceret, og i Danmark er det reglen, at der også ved dispensationer skal kunne påvises sikker anvendelse. Seges og Brancheudvalget for Frø argumenterede for, at man kunne medbringe flydende N samtidig med Reglone for at øge virkningen, men da der ikke fandtes dokumentation for en sådan blandings sundhedsmæssige virkninger, vil myndighederne ikke tillade det.

Flere har skårlagt

Ved sådanne afgørelser tages der ikke nødvendigvis højde for sortsforskelle eller dyrknings-

år, så derfor har en del frøavlere med kraftige spinatfrø afgrøder skårlagt i år og med et fornuftigt resultat, mens relativt få har anvendt Reglone.

Vi arbejder hårdt for at finde reelle alternativer til brugen af Reglone, men det tager tid.

Grunden til, at få har anvendt Reglone, er, at frøavlerne og frøfirmaerne ud fra en faglig vurdering har besluttet, at der har været få marker i år med et behov for kemisk nedvisning. Desuden har der været usikkerhed om adgang til Reglone helt op til høst eller usikkerhed om virkningen af den lave dosis.

Heldigvis var vejret stabilt og tørt i år, så mange avlere har heldigvis kunnet klare sig uden brug af Reglone. Frivilligt nedsatte gødningsmængder har sikkert også hjulpet lidt på vej med naturlig afmodning ved nogle avlere.

På jagt efter alternativer

Frøbranchen vil formodentlig fortsat søge om dispensation til at bruge Reglone til nedvisning af spinat til frø, da det giver en langt højere dyrkningssikkerhed, især i vanskelige høstår med ustadigt vejr eller hvor dyrkningsforholdene er vanskelige.

Det skal understreges, at der arbejdes intensivt på at finde alternativer til Reglone. Derfor er der stor forsøgsaktivitet hos både Seges og hos Aarhus Universitet-Flakkebjerg. Vi forsøger at finde alternativer, men det skal være reelle alternati-

ver, der sikrer havefrøets kvalitet og erhvervets konkurrenceevne – og dermed Danmarks unikke position på produktion af hybridspinatfrø.

Ansøgning for hvidkløver og engrapgræs

Reglone har stor betydning for nedvisning af spinat, men er også en afgørende parameter i ukrudtsbekæmpelsen i hvidkløver/engrapgræs.

Her har Seges og frøbranchen en ansøgning om dispensation til vinteranvendelse af Reglone mod ukrudt i hvidkløver og engrapgræs inde hos Miljøstyrelsen. Udfaldet kendes endnu ikke, men vi har fået gennemført uafhængige beregninger af både mulig dosering og risici for grundvandet, som er vedlagt ansøgningen. Seges og frøbranchen mener således, at der er vist 'sikker anvendelse', hvilket er en forudsætning for at opnå dispensation.

Det er helt afgørende at bruge Reglone for at kunne kontrollere énårig rapgræs og dermed fortsat kunne producere en kvalitetsvare af engrapgræs. For denne anvendelse er der fuld gang i at afprøve og eventuelt finde alternative midler/metoder, både hos Seges og hos Aarhus Universitet-Flakkebjerg.

Vi har som frøbranche brug for reelle alternativer både med hensyn til produktion af kvalitetsfrø og med hensyn til vores konkurrenceevne.

Fakta om Reglone

- Diquat er siden 4. februar i år ikke længere godkendt i EU. Derfor er eneste mulighed for anvendelse at søge dispensation hos Miljøstyrelsen.
- Der blev givet dispensation til at anvende 0,5 liter Reglone pr. hektar til nedvisning af spinat til frø i indeværende år.
- Seges søger om dispensation til vinterukrudtsbekæmpelse i hvidkløver og engrapgræs mod alm. rapgræs og énårig rapgræs.

Spinatmark. Foto: Søren Thorndal Jørgensen

Hjemmebygget såsæt har bestået første sæson

God idé: Ib Poulsen, frøavler ved Tølløse, såede i foråret dæksæd og udlæg af hvidkløver/engrapgræs med et hjemmebygget såsæt. Her sidst i september har han evalueret, hvad der er gået godt, og hvad der er gået skidt.

Af Stig Bundgaard

»Det hjemmebyggede såsæt til samtidig såning af dæksæd og græsfrø har bestået første år.«

Sådan lyder vurderingen fra deltidslandmand Ib Poulsen, der driver 85 hektar ved Tølløse på Midsjælland.

Han byggede sidste vinter et frøsa-aggregat til at sætte på sin 3 meter Nordsten-såmaskine. Aggregatet består af en ramme samt et parallelogram, der sikrer, at sådybden for græsfrøet bliver ens i hele arbejdsbredden. Sådybden kan justeres med et dybdehjul, og et gummihjul sørger for at pakke jorden omkring frøet.

Med såsættet kan græs- og kløverfrø sås i samme arbejds-gang som dæksæden. Dermed

Bedriften

Allégården, Tølløse

85 hektar

Til høst 2020: 25 hektar engrapgræs og 15 hektar hvidkløver

I foråret er der udlagt 15 hektar hvidkløver/engrapgræs i vårbyg

Udlægsmarken

på ni hektar ser fantastisk ud sidst i september efter såning med hjemmebygget såsæt i foråret.

er det muligt at undgå, at jorden når at tørre ud, som det kunne ske ved den gamle såmetode, hvor græsfrøet blev sået separat tre-fire dage efter dæksæden.

Gevinst i tørre forår

Den nye såmetode er især en gevinst i tørre forår.

Da foråret 2020 - igen - var tørt på den sjællandske bedrift med kun 30 mm nedbør sammenlagt i april og maj, bør den nye såmetode altså give bonus for etableringen af udlægget i år.

I foråret har Ib Poulsen med det nye såsæt sået dæksæd og udlæg af hvidkløver og engrapgræs på to marker på i alt 15 hektar. I begge marker er det tilstræbte plantetal 230 pr. kvadratmeter for dæksæden, og de to marker

er i øvrigt behandlet på samme måde.

Lige efter såning i april kom dæksæden fint op. Der var masser af fugt i jorden, og man kunne se planterne stå i fine rækker. I maj gik marken dog tør.

Her bedømt sidst i september er de to udlægsmarker faldet noget forskelligt ud.

Flot hvidkløver efter hjemmebygget såsæt

I den ene mark på ni hektar står udlægget fantastisk her sidst i september efter såning med det hjemmebyggede såsæt.

Til sammenligning er der i yderomgangen af marken - en dag senere - sået udlæg med den gamle metode, altså såning af udlæg i en separat arbejds-gang med

Nordsten-såmaskine efterfulgt af en tromling.

»Der er markant forskel at se på hvidkløveren med de to såmetoder. Engrapgræsset kan man ikke se, men det snyder jo gerne og kommer op gennem kløveren til foråret.

Der er markant forskel at se på hvidkløveren med de to såmetoder.

Hvidkløveren står klart bedre og mere ensartet, hvor der er sået med hjemmebygget såsæt. Hvis jeg sætter udlægget efter det hjemmebyggede såsæt til index 100, ligger den gamle såmetode med et groft skøn på omkring index 55-70«, vurderer Ib Poulsen.

Vårbyggen af sorten Irina blev høstet med et udbytte på 65 hkg pr. hektar, nogenlunde svarende til et normalt udbytte.

I lavninger står hvidkløveren lidt ringere. Det skyldes ifølge Ib Poulsen, at vårbyggen her har haft bedre adgang til vand og derfor har skygget mere for udlægget end i den øvrige del af marken.

Vårbyg har stjålet lys og vand

I den anden mark på seks hektar, som er sået ca. en uge efter første mark, står udlægget her sidst i september noget ringe.

Her er udsædsmængden af engrapgræsset sat lidt ned i forhold til marken på ni hektar, hvor der blev lagt for meget græsfrø ud på grund af en utæthed ved cellehjulet.

»Udlægsmarken her ser ikke god ud. Der er langt mellem hvidkløverplanterne, og engrapgræsset kan man jo slet ikke se. Jeg er faktisk i tvivl, om marken bliver til noget, og jeg skal have konsulenten ud at kigge på den«, fortæller Ib Poulsen.

På marken blev dæksæd i form af Irina-vårbyg høstet med et udbytte på hele 83 hkg pr. hektar.

»Jorden er den bedste, jeg har, og der har oven i købet stået en god forfrugt i form af 3. års engrapgræs. Problemet med marken er, at vårbyggen har stået alt for godt. Den har hevet vand og lys fra udlægget, og det er jo ikke blevet bedre af et tørt forår. Hvis vi havde fået tilstrækkelig med nedbør, er jeg sikker på, at det hele ville have stået snorlige.

Set i bakspejlet skulle jeg være gået efter 180 planter pr. kvadratmeter, og jeg skulle have sat N-tildelingen ned fra 110 kg til 80

Ib Poulsen såede i foråret dæksæd og udlæg af hvidkløver og engrapgræs med hjemmebygget såsæt.

kg. Det må jeg tage med mig til næste år«, siger Ib Poulsen.

Modificerer såsæt

I vinterens løb er det planen at modificere nogle detaljer på det hjemmebyggede såsæt.

For det første skal rækkeafstanden for kornet øges fra 12 til 14 centimeter for, at udlægget kan få mere lys. Et andet punkt på to-do-listen er at få øget trykket på frøsaagregatets fjederrulle, så jorden bliver pakket lidt fastere omkring frøet, og endelig skal rammen tilvirkes, så det bliver muligt at løfte den op i liften.

»Nogle kolleger har været lidt efter mig og har sagt, at jeg da bare kan købe sådan en frøsaenhed fiks og færdig. Det er da rigtig nok, men for det første ville det være meget dyrere, og for det andet får jeg det produkt, jeg ønsker, når jeg selv bygger redskabet. Jeg modificerer nemlig næsten altid de maskiner, jeg køber, så jeg får det, som vil have det«, siger Ib Poulsen.

Frøsaenhed

- Frøsa-maskine: Techneat
- Saaggreagat med ramme og parallelogram
- Arbejdsbredde: 3 meter
- Ensartet sådybde
- Skær med skærspids, der skærer lidt i jorden
- Sådybde justeres ved hjælp af dybdehjul
- Gummihjul trykker jorden sammen om græsfrøet

Erfaringer med høst af kløver og spinat uden Reglone

Høst uden Reglone: Det gode vejr muliggjorde skårlægning af både kløver og spinat. Dansk avl af purløg til frø kan være slut.

Barthold Feidenhans'1
Landskonsulent,
Seges
Markfrø, havefrø,
Sortsundersøgelsen
Mindre anvendelse
(off-label) og GMO

baf@seges.dk,
tlf. 87 40 54 25

Sagen kort

- Nedvisning har i mange år været en anvendt metode, når man skulle avle purløg, spinat og hvidkløver.
- Med forbuddet mod anvendelsen af Reglone er det ikke længere muligt at nedvisne afgrøderne før høst. Det giver en øget dyrkningsusikkerhed i fugtige år.
- Derfor arbejdes der i disse år intenst på at finde erstatningsmidler til Reglone. Disse alternativer skal imidlertid være økonomisk konkurrencedygtige og må ikke skade spireevnen. Resultaterne fra forsøgene har hidtil ikke været alt for lovende. Alternativt er der kun skårlægning før høst tilbage. Det udelukker purløg.

Af Barthold Feidenhans'1

Høsten af hvidkløver og spinat 2020 var kendetegnet af tre forhold.

Vi havde ikke mulighed for at nedvisne kløver med Reglone, vi havde en ret kompliceret adgang til at anvende Reglone i spinat, og

vi var særdeles heldige, at de højere magter, som ikke har sæde på Christiansborg, holdt hånden over avlen ved at sikre godt vejr i høstperioden.

Vejret var med hvidkløver

Først til kløveren. Da vi ikke havde Reglone til rådighed til nedvisning, vendte avlerne tilbage til den velkendte traditionelle metode med skårlægning.

2-4 dage før skårlægningstidspunktet bliver væksten stoppet med MCPA, der også sikrer delvist mod genvækst. Den teknik er velkendt og kan bestemt også anvendes, såfremt, som nævnt i indledningen, de højere magter sikrer tørt vejr i høstperioden.

Før begejstringen tager overhånd, vil jeg gerne påpege, at denne metode også indebærer risici. I traditionelt dansk sommervejr med regn hver anden dag kan hele avlen gå tabt, medens den ligger på skår. Det er heller ikke alle sorter, der er lige velegnet til skårlægning. Kraftige sorter, stor biomasse, er velegnede, medens de mere spinkle typer kan være

vanskelige, fordi det kan være svært at samle et tilstrækkelig tykt skår, der kan samles op.

Skårlægning er således en mulighed, men også en metode der indebærer en risiko. Derfor arbejdes der fortsat intensivt forsøgs-mæssigt på at finde alternativer til Reglone, så vi fortsat kan høste hvidkløver direkte, når det er formålstjenligt.

Både hos Seges og på Århus universitet er der lige nu aktiviteter i gang, der skal undersø-

2020 blev det for mange avlere nødvendigt at skårlægge spinaten. Foto: Jens-Olav Høst Hansen, Vikima

Det kan du gøre

KONSULENTENS ANBEFALINGER

Hvis vi ikke har Reglone til rådighed, og der ikke meget hurtigt findes alternativer, er skårlægning eneste mulighed før høst af hvidkløver og spinat.

Uden Reglone ophører den danske produktion af purløg til frø.

Hvis vi skal skårlægge, bliver det nødvendigt med sorter, der er egnede til det formål.

mentation medførte, at dispensationen kom så sent i sæsonen, at purløgsfrøet var høstet, hvis det ikke lå på jorden.

Den dispensation, vi så fik til spinat, var fagligt set så svær at håndtere rent praktisk, at de fleste opgav at bruge Reglone. Ikke fordi det ikke var nødvendigt, men fordi krav og bureaukrati skabte så mange frustrationer hos avlerne, at de forsøgte at skårlægge afgrøderne.

Det gik i de fleste tilfælde godt, men igen skal vi huske at takke de højere magter for, at de holdt hånden over os og, at vi fik et vejr, der muliggjorde høsten.

Udfordringen i spinat er, at mange af typerne er korte. I disse typer er det svært at samle afgrødemasse nok i skåret til, at afgrøden kan samles ordentlig op. De høje kraftige typer kan godt skårlægges, men igen er vejret helt afgørende for succesen.

For at sikre, at vi fortsat kan have en produktion af purløg i Danmark og en konkurrencedygtig produktion af spinatfrø, er der i samarbejde mellem Århus universitet og Seges anlagt forsøg, der skal belyse alternativerne. Ligesom for nedvisning af hvidkløver er der nogle udfordringer, som skal løses.

Forsøgene 2020 er ikke opgjort på nuværende tidspunkt, men hvis alle parametrene, som beskrevet under hvidkløver, skal opfyldes, ser det ikke lyst ud.

Hvidkløver:

Skårlægning af hvidkløver i et fugtigt år. Det er vanskeligt at tørre sådan et skår op, hvis ikke solen skinner. Foto: Thomas Jørgensen DLF

ge mulighederne for andre kemiske nedvisningsmuligheder. Resultaterne tyder på, at der måske findes andre muligheder.

Udfordringen med at finde alternativer er, at virkningen skal være på niveau med Reglone med hensyn til nedvisningshastighed, at det økonomisk er konkurrencedygtig og, at det ikke skader kløverens spireevne.

Spinat - og purløg

Så er der spinaten, som i grunden

også bør omfatte purløg. De færreste ved nok, at der indtil 2020 har været en ikke ubetydelig produktion af purløgsfrø i Danmark. Det har været en økonomisk attraktiv afgrøde for avlerne, bidraget til biodiversiteten i agerlandet og sikret purløg til madlavning, men det kunne meget vel være slut nu.

Til spinat og purløg blev der i 2019 søgt en dispensation til fortsat nedvisning af afgrøderne. Løbende krav om mere doku-

Hvidkløver: I fugtige år er det ikke uproblematisk at skårlægge hvidkløver. Her fra det fugtige år 2017. Foto: Thomas Jørgensen DLF

Hvidkløver: I et fugtigt år mangler her Reglone selv på solskinsøen. Foto: Thomas Jørgensen DLF

- Henrik Jespersen, 54 år
- Ejer af Bubbelegegaard
- Bedriften købt i 1995, dengang med 30 hektar og 30 malkekøer
- Havefrøavlser siden 2010

Purløg kom i hus trods grønne stængler og høj vandprocent

Dagbog havefrø: For Henrik Jespersen var der fine udbytter at hente i purløg og timian, mens pak choi og morgenfruer haltede noget efter.

Af Henrik Jespersen - fortalt til Stig Bundgaard

sbu@landbrugsmedierne.dk

Havefrøhøsten har været både op og ned, og det samlede billede for de fire frøafgrøder er et tilfredsstillende år.

For purløg og timian har jeg opgjort udbyttet i råvare pr. hektar, mens jeg sammen med min konsulent har lavet et kvalificeret skøn for frøudbytterne i pak

choi og morgenfruer, som stadig ligger på tørreri.

Purløg uden Reglone

2,4 hektar 3. års purløg blev høstet direkte 9. juli, heldigvis i godt vejr så afgrøden afmodnede godt. Normalt nedvisner jeg purløg med Reglone og høster 5-6 dage senere, men det kan jo ikke lade sig gøre længere. Derfor blev det en høst med grønne

Henrik Jespersen tjekker frø af morgenfrue, der stadig ligger på tørreri. Privatfotos

Til høst i 2021 er der 25. august sået fem hektar med rødbede til frø.

Bubbelegaard

- Ejby, Vestfyn
- 116 hektar, JB 4 og 5
- 125 jersey-køer og opdræt, alle på dybstrøelse
- Fire havefrøafgrøder: Purløg, timian, pak choi og morgenfruer

stængler og en alt for høj vandprocent, hvilket også sendte flere frø bagud af tærskeren. Skårlægning er der ikke gode erfaringer med, ifølge firmaet. Reglone-forbuddet betyder desværre, at avlen af purløg er under pres.

Udbyttet er landet på 520 kg råvare pr. hektar efter en fin vækstsæson, og det er meget tilfredsstillende. Partiet sendes gennem mejetærskeren en gang til før levering for at få det rensat for især blomsterhoveder.

Marken får ikke lov til at blive liggende til høst fjerde år, og der sås vinterhvede først i oktober.

Timian med middel udbytte

2 hektar 2. års timian er høstet direkte 13. juli. Tidligere år har vi skårlagt. For første gang var det i år planen at høste en gang meget tidligt for at få de første frø med, og så en anden gang en uge senere. Jeg var desværre en uge for sent på den med første høst og droppede at høste anden gang.

Udbyttet er opgjort til 970 kg råvare pr. hektar. Jeg forventer en stor frarensningsprocent, og udbyttet bliver middelstort. Vækstsæsonen har været fin. Der har som altid i timian været lidt skimmel af finde i bunden trods to gange svampesprøjtninger i den kraftige afgrøde.

Timian-marken får lov at blive liggende til høst i 2021.

Pak choi angrebet af larver

3,2 hektar pak choi blev skårlagt 17. august og høstet 25. august

Uden Reglone bliver det vanskeligt at dyrke purløg til frø i fremtiden.

af maskinstation med pick-up-skærebord. Høstdagen blev lidt fremskyndet på grund af en regnfuld vejruddigt.

Hannerne afblomstrede ikke og blev derfor tilført kobbersulfat.

Frøene ligger nu på tørreri, og jeg skønner udbyttet til kun det halve af et normalår. Det skyldes primært, at blade og frø blev voldsomt angrebet af kålmøllarver midt i juni. Jeg fik ikke tilset afgrøden i tre dage, og så gik det altså stærkt. Jeg har nu lært, at pak choi er en afgrøde, der skal tilses hver eneste dag. Både kål-

møllarver og glimmerbøsser er bekæmpet med Mospilan, og det har haft en ret god effekt. En dårlig fremspiring på knoldet jord har også kostet lidt på udbyttet.

Der er pløjet og sået hvede efter både pak choi og morgenfruer.

Morgenfruer og rødbeder

1 hektar morgenfruer blev skårlagt 17. august og først høstet 1. september for at få alle frø med. Høsten stod maskinstationen for med pick-up skærebord.

Frøene ligger på tørreriet, og udbyttet har jeg sat til index 80, primært fordi afgrøden har været udfordret af mange melder trods tre gange sprøjtning med Betanal. Partiet er også noget forurenset af meldefrø.

Til høst i 2021 har jeg 25. august sået 5 hektar med rødbede til frø. Det er første gang, at jeg dyrker rødbedefrø. Afgrøden er sprøjtet to gange med Betanal Goltex mod melder og småkrudt. Der er sået på 50 cm rækkeafstand med skiftevis 18 rækker med hunner, en blindrække, 4 rækker med hunner og en blindrække. Der høstes kun på hunplanterne, ca. første uge i september

Ud over rødbedefrø vil jeg hos Jensens Seeds til høst 2021 lægge billet ind på purløg, krysantemum og karse.

Tabel 1. Udbytte i havefrø, Bubbelegaard 2020

Afgrøde	Hektar	Cirka udbytte	Pris
Purløg, 3. års	2,4	520 kg råvare	114 kr. pr. kg
Timian, 2. års	2	970 kg råvare pr. hektar	225 kr. pr. kg
Pak choi	3,2	index 50	38, 57 kr. pr. kg
Morgenfrue	1	index 80	37,33 kr. pr. kg

Tjek om du opfylder efterafgrødekravet optimalt

Efterafgrøder: På frøavlsejendomme er der grundlæggende nogle forhold, som bør udnyttes, når efterafgrødekravet skal opfyldes.

Michael
Stensgaard Toft
Planteavlskon-
sulent, Patriotisk
Selskab
Landsdækkende
produktionsrådgivning
Præcisionsjordbrug,
krydsoverensstemmelse
Produktions-
økonomi planteavl
mst@patriotisk.dk -
tlf. 63 15 54 37

Af Michael Stensgaard Toft

Årets efterafgrøder og alternativer er nu etableret, og overordnet set var forholdene til etableringen fornuftige.

Efteråret er tiden til evaluering i udviklingen af efterafgrøderne og alternativerne samt til at forme næste års plan for opfyldelse af efterafgrødekravene.

Evalueringen

Ud over at opfylde lovkravene skal efterafgrøder og alternativer gerne fungere som hensigtsmæssige dyrkningstiltag i sædskiftet og skal derfor være veletablerede.

I forhold til efterafgrøder er det aktuelt at se på, om kapaciteten og teknikken til såning har været tilstrækkelig og egnet. Er der ingen græsukrudsproblemer

på arealet og ønskes ingen pløjning før den efterfølgende vårafgrøde, er det på lerjorde oplagt at lave den dybe jordbearbejdning sammen med etableringen af efterafgrøderne.

Efterafgrøder sået senest den 20. august vil herefter kunne holde jorden porøs og luftig, og det er kun nødvendigt med en yderligere øverlig opharvning forud for såning i foråret. Er der græsukrudsproblemer, eller pløjes arealet forud for vårafgrøden, er en overfladisk etablering af efterafgrøderne at foretrække.

Alternativet, tidlig såning, vurderes i forhold til vintersædens udvikling. Er afgrøden blevet for kraftig? Har der været store problemer med bladlus og dværgcikader og dermed risiko for overførsel af virussygdom-

me? Og endelig - har den tidlige såning givet anledning til for store ukrudsproblemer? Hvis det er tilfældet, er tidlig såning ikke et egnet alternativ på ejendommen.

Frøgræs som mellemafgrøde

Frøavleren har mulighed for som mellemafgrøde at anvende et frøgræsareal, hvor der er høstet for sidste gang, hvilket ofte er et godt alternativ. Det giver mulighed for, at spildfrø og ukrudsfrø i betydelig grad kan nå at spire eller gå til grunde. Ulempen kan være øget forekomst af skadedyr, særligt agersnegle.

Proteinindholdet i kornet indikerer, om der tilføres et passende niveau af kvælstof. Her vil være en betydelig årsvariation, så forholdet bør evalueres ved at se på flere års resultater. Som korn-

Det kan du gøre

KONSULENTENS ANBEFALINGER

Evaluér årets etablering af efterafgrøder og alternativer.

Brug frøgræsarealer, hvor der er høstet for sidste gang, som efterafgrøder eller mellemafgrøder til opfyldelse af den målrettede kvælstofregulering.

Lav i efteråret/vinteren en klar og robust plan for næste års efterafgrøder og alternativer.

te ejendom er vidt forskelligt, men på frøavlsejendomme er der nogle grundlæggende forhold, som bør udnyttes. Husk i denne sammenhæng, at et efterafgrødeareal kan opfylde forpligtigelsen til både pligtige-/husdyrefterafgrøder og MFO-efterafgrøder, når blot der anvendes en blanding af godkendte efterafgrødearter.

Frøgræsarealet indgår ikke i efterafgrødegrundarealet, hvilket sænker kravet til pligtige-/husdyrefterafgrøder og målrettede efterafgrøder. Specielt frøavlsejendomme, der anvender under 80 kg total N i husdyrgødning eller anden organisk gødning, kan med fordel opfylde en del af kravet til miljøfokusområder med et alternativ til efterafgrøder, hvorved efterafgrødeandelen kan nedbringes, se eksempel i tabel 1.

Mest oplagt er det at anvende braklægning eller et græsudlæg som miljøfokusområde, hvor det er muligt, eksempelvis hvor udlæg afgræsses med får i efteråret.

Frøgræsarealer kan efter sidste frøhøst anvendes som pligtige-/husdyrefterafgrøder eller målrettede efterafgrøder, ligesom de kan anvendes som mellemafgrøder under de to kategorier. På frøavlsejendomme er det helt oplagt at anvende disse arealer til opfyldelse af den målrettede forpligtigelse. I forhold til modvirkning af ukrudtsproblemer er det generelt set også en betydelig fordel, at frøgræsarealerne først jordarbejdes en rum tid efter høst.

Blanding af godkendte arter giver mulighed for anvendelse af efterafgrøden under alle tre efterafgrødekategorier, hvilket gør etableringsplanen mere robust i tilfælde af behov for ændringer. Her blanding af olieræddike og honningurt.
Foto: Patriotisk Selskab

sælger af foderkorn er det generelt set ikke økonomisk hensigtsmæssigt at opnå proteintillæg. Så er det mere fordelagtigt at anvende reduktion af kvælstofkvoten som alternativ til efterafgrøder.

Ud over udtagning af uproduktive arealer og delarealer kan braklægning på frøavlsejendomme anvendes som bufferarealer til modvirkning af ukrudtsspred-

ning, sanering af ukrudtsproblemer m.v. Har denne mulighed været anvendt i tilstrækkeligt omfang på din ejendom?

Frøavlerens indgangsvinkel

Hvorledes de tre efterafgrødekategorier: 'Pligtige-/husdyrefterafgrøder', 'MFO-efterafgrøder' og 'målrettede efterafgrøder' opfyldes bedst på den enkel-

Efterafgrødetype	Beskrivelse	Areal
MFO	5 % miljøfokusområder/faktor 0,3	16,67 ha
Husdyr-/pligtige	10,7 % af efterafgrødegrundareal	8,56 ha
	Forskel mellem MFO og husdyr-/pligtige, som med fordel kan opfyldes med et alternativ til MFO-efterafgrøder	8,11 ha
Målrettede	30,2 % af efterafgrødegrundareal	24,16 ha

Tabel 1. Eksempel på krav til efterafgrøder på ejendom med 100 ha, heraf 20 ha frøgræs der udbringes under 80 kg organisk N/ha, og der er et behov for 30,2 pct. målrettede efterafgrøder.

Så meget af det tilførte N fjerner frøafgrøden

Udnyttelse af kvælstof: Forsøg viser, at ved høst fjerner frøafgrøden ca. 40 procent af den tilførte kvælstof mængde fordelt på 12-18 procent til frø og 18-28 procent i halm. Resten er i stub, rødder, udvaskning og jordpuljen.

Vi har styr på kvælstoffet i frøgræs

Frøgræs har en meget lille kvælstofudvaskning gennem vinterten. Det skyldes, at græsset har et godt rodsystem, som kan binde det overskydende kvælstof og derved reducere udvaskningen. Frøgræs har dog stadig et overskud på kvælstofbalancen, da tilførslen af kvælstof er større end fraførelsen, men vi mener selv at have ganske godt styr på tallene i denne balance.

Tilførslen kan sættes til kvæl-

stofnormerne, som er 170 kg pr. hektar for almindelig rajgræs og 150 kg pr. hektar for rødsvingel for vækstsæsonen 2020/2021.

Hvor meget kvælstof fjernes i frø og halm?

Fraførelsen af kvælstof sker i form af høstet frø og eventuel fjernelse af frøgræshalm. Fraførelsen af kvælstof i frø er 32 kg pr. hektar ved et frøudbytte på 1.600 kg frø pr. hektar og 2 procent kvælstof i frøene. Et halmudbytte på 7 ton pr. hektar in-

deholdende 1 procent kvælstof svarer til 70 kg kvælstof pr. hektar.

Der fjernes derfor i alt cirka 100 kg kvælstof pr. hektar, svarende til en udnyttelse på cirka 60 procent ved en tilførsel på 170 kg kvælstof pr. hektar.

Men ikke alt det høstede kvælstof stammer fra det tilførte, da jordpuljen også leverer et bidrag.

Det er vigtigt at kende udnyttelsesgraden, specielt hvis man ønsker at anvende metoder baseret på målinger af kvælstofbehovet i frøafgrøder. Hvis man ikke kender udnyttelsesgraden, risikerer man at tilføre for lidt kvælstof, hvilket resulterer i lavere frøudbytte, og for meget kvælstof kan betyde for tidlig og kraftig lejesæd, specielt hvis strategien for vækstregulering ikke er

Forskeren

René Gislum er ansat som lektor på Institut for Agroøkologi, Aarhus Universitet. **Han** arbejder med kvælstoftilførsel og udnyttelse i frøgræsafrøder samt betydningen for udbyttet og det omgivne miljø.

Calibra planter i og omkring de sorte plastkrø, som har en diameter på 30 cm. Billedet til venstre er fra 17. november, mens billedet til højre er taget 28. april. Planterne udviklede sig normalt i røret.

optimal. Det er derfor vigtigt at kende udnyttelsesgraden af tilført kvælstof.

Måling af udnyttelsesgrad i forsøg

Vi gennemførte et tre-årigt markforsøg i den diploide sort Pimpernel og den tetra-ploide sort Calibra.

I efteråret forud for første frøhøst pressede vi sorte plastkrø med en diameter på 30 cm og en længde på 90 cm ned i jorden i udvalgte parceller (foto 1). Ved vækststart i det efterfølgende forår dækkede vi rørene af med hætter og tilførte forskellige kvælstofmængder til parcellerne. I rørene tilførte vi en speciel kvælstofform (15N), som vi blandede med en normal flydende kvælstofgødning.

Vi vidste præcist, hvor meget 15N vi havde tilført, og ved at måle 15N i frø og halmen ved høst af planterne i rørene kunne vi bestemme udnyttelsen af denne kvælstofform meget præcist. Der findes kun meget lidt 15N frit i naturen, så den analyserede del i frø og halm kom udelukkende fra den tilførte mængde.

Lille forskel mellem år og sorter

Resultaterne fra høst af frø og halm viste, at 12 til 18 procent af det tilførte kvælstof var at finde i frøene ved høst, mens 18 til 28 procent var i halmen. Den gennemsnitlige udnyttelsesprocent var omkring 40. Hvis vi sammenligner denne udnyttelsesprocent med 60 procent, som er forholdet mellem tilført og fraført kvælstof i forsøg, bidrager jorden med omkring 20 procent.

Resultaterne viste også en meget lille forskel mellem de tre år og de to sorter. Figur 1 viser en klar sammenhæng mellem frøudbytte og kg kvælstof høstet i frø. Udbyttet blev ikke begrænset af for lidt kvælstof transporteret til frøene.

Kvælstof tilføres normalt som granulat ved vækststart i foråret og skal opløses i jordvæsken, før det er tilgængeligt for afgrøden gennem sæsonen. Det er derfor muligt, at kvælstof i granulatform har en lidt højere udnyttelsesprocent end den flydende kvælstof, som vi anvendte i dette forsøg. Resultaterne stemmer overens med andre danske og udenlandske resultater, hvor man har anvendt samme metode, dog i andre afgrøder.

Det betyder det for din bedrift

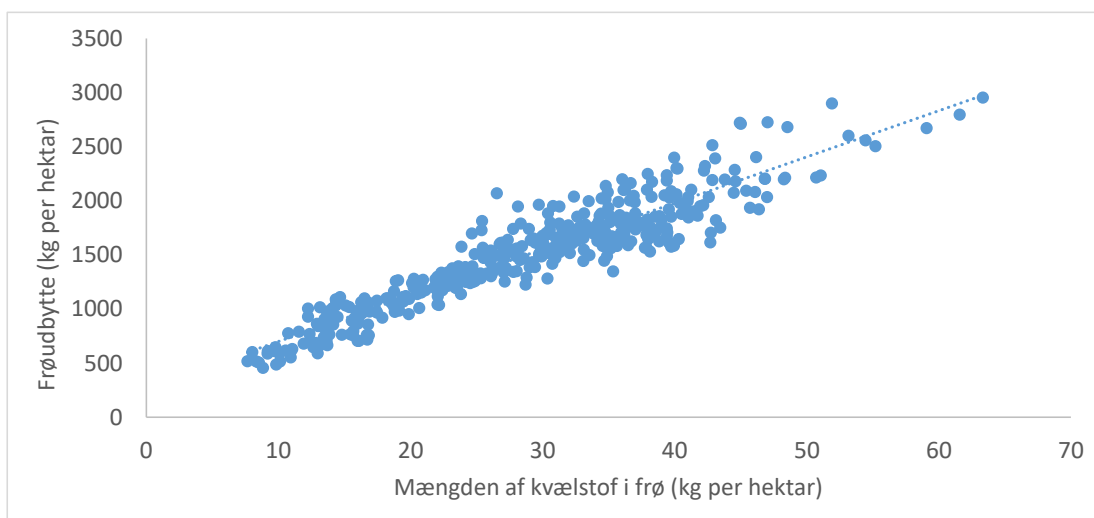
Kvælstof

Det er vigtigt, at vi ved hvor stor en del af det tilførte kvælstof, som bliver udnyttet af afgrøden, når vi ønsker at bestemme mængden af kvælstof til frøafgrøderne mere præcist. Halmen har en stor gødningsværdi og kan bidrage med mere kulstof til jorden ved nedmuldning. Man skal derfor nøje overveje, om det er en god ide at fjerne halmen fra marken. Kvælstof kan ikke alene sikre et højt frøudbytte, korrekt etablering, og den rigtige vækstreguleringsstrategi er mindst en lige så vigtig faktor som en korrekt kvælstoftilførsel.

Bagom forskningen

- Resultater fra markforsøg viste, at ca. 15 og 25 pct. af det tilførte kvælstof var at finde i henholdsvis frø og halmen.

Figur 1. Sammenhæng mellem kg kvælstof høstet i frø og frøudbytte

Frøavler skårlægger vårbyg for at hjælpe udlægget

Fem frøafgrøder: Martin Lyder Andersen havde til høst 2020 fem frøafgrøder gennem mejetærskeren, og de optog 40 procent af arealet.

Martin Clausen
planteavlskonsulent
Østdansk
Landboforening
Tlf: 5679 1923 og
mcl@ostdansk.dk

Martin Lyder Andersen og bedriften

På Sydsjælland ved Lundby, driver Martin Lyder Andersen ca. 300 hektar.

Jordene fra tre ejendomme er lagt sammen: Søndervang, Skovgaard I/S og Nymarksgaard I/S.

Martin Lyder Andersen og hans kæreste Alis har ejet Skovgaard siden 2016.

Pr. 1. juli 2020 har de overtaget Søndervang.

Af Martin Clausen

Med markerne tæt på vandet og det milde kystklima er der gode betingelser for frøavl, og Martin Lyder Andersen har derfor både engrapgræs, rajgræs, rødsvingel, hvidkløver og spinat i markplanen.

Til høst 2020 fyldte frøafgrøderne 40 procent af det samlede areal, mens hvede og vårbyg

dyrkes på de resterende arealer. Frøgræs dyrkes til DLF og spinat til Vikima Seeds.

Engrapgræs og hvidkløver i vårbyg

Engrapgræs og hvidkløver lægges ud i vårbyg og dyrkes primært på de gode lermuldede jorde, spinat dyrkes på alle jordtyper, mens rajgræs er reserveret

til de mere sandede og inddæmmede jorde.

Martin Lyder Andersen er meget fokuseret i sin udvikling af bedriften og er ikke bange for at prøve nyt for at optimere sin avl.

Han har gode erfaringer med at skårlægge sin vårbyg ca. syv dage før høst, så halmen vejrer bedre af og kan snittes så fint som muligt. Halmen spredes over hele skåret og giver et fint bunddække, som hvidkløver og engrapgræs relativt hurtigt spirer igennem, mens ukrudtet bliver hæmmet i sin fremspiring.

Han vurderer ikke, at denne metode har påvirket udbyttet af hvidkløver og engrapgræs negativt. I 2019, hvor afgrøderne var velforsynede med vand, høstede han 1.325 kg normal kvalitet pr.

Martin Lyder Andersen og konsulent Martin Clausen i udlæg af rajgræs til høst 2021. Privatfoto

ha engrapgræs i sin 1. års mark af sorten Yvette.

Tilsvarende har Martin Lyder Andersen brugt samme teknik i sit udlæg af kløver og rødsvin-

gel i vårbyg i 2019. Hvidkløver er sorten Silvester, en storbladet høj sort med relativ kraftig vækst. For rødsvingel er valgt sorten Siskin C, som er en langsomtvoksende

lav sort uden udløbere. Den kan derfor godt ligge i to år før høst første gang.

Årets udbytte af hvidkløver er endnu ikke gjort op, og selvom der er en del frø af rødsvingel med i bunken, forventer Martin et middel udbytte.

Tromling før og efter såning

Såning forgår med en 4 meter Väderstad Rapid med gødning og frøsåkasse.

Martin Lyder Andersen har gode erfaringer med at tromle - så - tromle for at undgå volde bag dæk og for dyb såning. Det giver en mere jævn og ensartet fremspiring. Korn og frøgræs sås på hver anden tragt. Ved udlæg af rajgræs sås dog korn på hver tragt.

Rødsvingel. Foto: Martin Clausen

Siden 2017 har den østsjællandske landmand haft tilladelse til vanding af frøafgrøder, spinat og vårbyg med udlæg for udlæggets skyld. Særligt i det meget tørre år i 2018 var dette en stor hjælp, men også i 2020 har vandingmaskinen været anvendt i engrapgræs, rødsvingel, hvidkløver og spinat.

Slut med Reglone

Reglone har hidtil været anvendt efter høst af dæksæd for bekæmpelse af græsser, spildkorn og fuglegræs, stedmoder, ærenpris mfl. I spinat har Reglone været anvendt i områder, hvor planterne er mere grønne, eller der har været mange melder før høst.

Det er desværre ikke muligt i fremtiden efter, at forbud mod anvendelse af Reglone trådte i kraft i februar 2020.

Både engrapgræs og rødsvingel blev vandet i foråret, så de blev ikke påvirket af tørken i maj. Engrapgræs af sorten Yvette, en middelhøj plænetype, blev vækstreguleret og svampesprøjtet medio maj med 0,25 liter pr. ha Sonis (Moddus M) + Orius.

Rødsvingel blev vækstreguleret ad to omgange. Første gang

ultimo april med 0,4 liter pr. ha Sonis + 1,0 liter pr. ha Trece 750 og anden gang medio maj med 0,4 liter pr. ha Sonis lige før skridning.

Rajgræs udlagt i vårbyg

Rajgræs af sorten Mercitwo, en diploid plænetype til høst 2021, blev udlagt i vårbyg i foråret.

Halmen spredes over hele skåret og giver et fint bunddække, som hvidkløver og engrapgræs relativt hurtigt spirer igennem, mens ukrudtet bliver hæmmet i sin fremspiring.

Også her er vårbyg skårlagt, og halmen er snittet og spredt over udlægget, som står rigtig godt her midt i september.

Omsåning af hanplanter i spinat

På de inddæmmede arealer har Martin i flere år dyrket spinat til Vikima.

Ukrudtsbekæmpelse med Command har normalt været en

effektiv og skånsom løsning, men i det tørre forår kom der først regn efter den anden Betanal-sprøjtning, hvorefter Command blev 'aktiveret' og optaget.

Dette tålte hanrækkerne ikke på den mere stive jord, hvorimod der ikke var problemer på den sorte jord. Derfor måtte en omsåning af hanplanter foretages på en del af arealet.

Udbyttet ser dog fornuftigt ud, så nu ventes med spænding på resultatet af spiretesten.

Martins Lyder Andersens svigerfar, Poul Skov Nielsen, investerede i 2016 i en luftbom, som blæser løse frø ind i skærebordet, da spinat kan være meget spildsom. En investering de bestemt ikke har fortrudt.

Efter høst harves i 2 cm dybde for at fremprovokere spiring og undgå spirehvide. Der nedvisnes med glyfosat, harves i 8-10 cm dybde, og Heroldo-hvede sås til fremavl.

Med markerne tæt på vandet og det milde kystklima er der gode betingelser for frøavl.

fra foreningen

Tjek hvad er sker
i din forening!

Midtsjællands Frøavlerforening

Onsdag 7. oktober

Efterårsarrangement er aflyst.
Planlagt afholdelse onsdag 7.
oktober 2020 kl. 10-15

Frøsektionen årsmøde

Tirsdag 12. januar 2021

Frøsektionens årsmøde afholdes
tirsdag 12. januar 2021 kl. 10-
15 hos Vkst, Fulbyvej 15, 4180
Sorø.
På grund af Covid-19-situ-
ationen tages forbehold for
ændringer i dato, tidspunkt og
sted for afholdelse.

Kalender

Har deltaget i

9. juli	Styregruppemøde Plantekongres
21. juli	Teknologifrø GUDP
28. juli	Teknologifrø GUDP
28.-29. juli	Formandsmøde Brancheudvalget for Frø
4. august	Brancheudvalget for Frø
4. august	Frøafgiftsfonden
9. september	AU Webinar om Biomasse
10. september	Strategigruppen Sektorbestyrelsen Seges
16. september	Strategigruppen Sektorbestyrelsen Seges
17. september	Sektorbestyrelsesmøde Seges
22. september	Virksomhedsbestyrelsen, Landbrug & Fødevarer
28. september	Møde strategigruppen Sektorbestyrelsen Seges

Kommende møder

5. oktober	Teknologifrø GUDP
8. oktober	Møde med biavlerforeningerne
26. oktober	Bestyrelsesmøde Frøsektionen
29. oktober	Plantefagligt Forum
29. oktober	Sektorbestyrelsesmøde Seges
5. november	UPO møde Landbrugsstyrelsen
11. november	Frøafgiftsfonden
25.-26. nov.	CHIC (cikorie-forskningsprojekt) møde Quedlinburg
3. december	Sektorbestyrelsesmøde Seges
12. januar	Årsmøde Frøsektionen
13.-14. januar	Plantekongres

info@bredal.com
www.bredal.com

START SÆSONEN 2021 OP MED EN
BREDAL F4

Bestil inden
31/12 2020 og
FÅ HALV PRIS
på ekstra-
udstyr*

- INTELLIGENT ISOBUS STYRING MED FULD SEKTIONSKONTROL OGSÅ VED KANTSPREDNING
- DYNAMISK VEJNING FOR LØBENDE KONTROL AF DOSERING
- MULIGHED FOR FULD HYDRAULISK VERSION MED VALGFRI KANTSPREDNING HØJRE OG VENSTRE SIDE
- ÉN SPREDETALLERKEN TIL ALLE SPREDEBREDDER OG KANTSPREDNING
- TILTSSENSOR VED KØRSEL I UJÆVNT TERRÆN

* Gælder ikke elektronisk udstyr.

Frø-virksomhed fylder rundt: Det begyndte med Hunsballe

100 år: Stifter Jens Hvidbjerg arbejdede i årtier passioneret med at opbygge virksomheden Hunsballe Frø, som i dag er en del af koncernen DSV.

Af Lasse Skovlund Bech

Frøavlscentret Hunsballe A/S blev grundlagt i 1893 af Jens Hvidberg (f.1868, d.1944) under navnet Avlscentret Pajbjerg og overgik til aktieselskab den 1. juli 1920.

Selskabets formål var at tegne kontraktavl med landmænd på originale Pajbjerg- og Hunsballesorter samt andet mark- og roefrø, ligesom selskabets formål også omfatter opkøb og salg af frø og kapitalanbringelse i andre frøforretninger.

Lasse Skovlund Bech
Adm. direktør, DSV
Frø Danmark
lasse.bech@
dsv-froe.dk
tlf. 96 10 83 45

Pajbjergfonden bliver stiftet

Jens Hvidberg dedikerede flere ressourcer til forædlingsarbejdet, og arbejdet blev faciliteret og støttet af den nystiftede fond Pajbjergfonden (planteavl og almennyttige formål). Fonden var aktionær i Avlscentret Pajbjerg, Holstebro (senere Hunsballe Frø).

Jens Hvidberg var en særdeles passioneret og aktiv person, som arbejdede utrætteligt for at opbygge virksomheden igennem årtier.

I 1941 overdrog Jens Hvidberg sin gård, Idagård, til en fond af samme navn, som indtil 2012 har været ejer af virksomheden.

Udbruddet af 2. Verdenskrig tog hårdt på Jens, som senere afgik ved døden i 1944.

Efter 2. Verdenskrig voksede omsætningen af udsæd, især fordi forædlingsarbejdet blev forbedret således, at der ofte kunne sendes bedre sorter på markedet.

Første certificeringsordning

I løbet af 1960'erne blev der vedtaget avlsregler, og den første certificeringsordning, som man frivilligt kunne tilmelde sig, så dagens lys i Danmark.

1960'erne var således præget af øget regulering og indførel-

se af kvalitetsstandarder i branchen. I 1973 trådte Danmark ind i EF, og samtidig stiftedes flere andre selskaber på det danske marked. Alt frø skulle nu være certificeret, hvilket gav et kvalitetsløft samt gode priser til frø-

Hunsballe Frø A/S blev i 2012 opkøbt af DSV, Deutsche Saatveredelung AG.

DEUTSCHE SAATVEREDELUNG AG			
Hovedkvarter Lippstadt	Omsætning (18/19) 1,6 MIA. DKK	Ansatte Ca. 700	
DSV FRØ DANMARK A/S			
Hovedkvarter Holstebro	Omsætning (18/19) 321.753 MIO. DKK	EBT (18/19) 20,9 MIO. DKK	Ansatte 60

avlerne. Dette medførte overproduktion, og markedet brød sammen i 75/76, hvorefter branchen lavede produktionsplanlægningsaftaler.

I 1989 trak Pajbjergfonden sig ud af Dansk Planteforædling, og i de efterfølgende år indtil 2006 gennemgik hele branchen en stor konsolidering, hvor antallet af frøfirmaer udviklede sig fra 15 til 2, hvoraf Hunsballe Frø var det ene tilbageværende.

Samtidig med konsolideringen skete der en markant internationalisering. Således også hos Hunsballe Frø som i 2003 opkøbte det hollandske frøfirma Zelder i samarbejde med tyske Deutsche Saatveredelung, DSV. Samtidig dannedes det fælles selskab EuroGrass, som betød, at Hunsballe Frø nu fik endnu bedre adgang til de internationale frømarkeder. Ud over det kunne Hunsballe Frø nu nyde godt af forædlings samarbejdet, der også blev etableret i EuroGrass.

Tysk opkøber

Hunsballe Frø A/S blev i 2012 opkøbt af DSV, Deutsche Saatveredelung AG, som har hovedsæde i Lippstadt i Tyskland og skiftede navn til DSV Frø Danmark A/S. Indtrædelsen i DSV har givet øget afsætning og adgang til et bredere produktpro-

gram med frø til vildtpleje/insekter, græs- og kløverfrø, raps, plænegræs, grøntfoderplanter samt efterafgrøder, som koncernen har stærke kompetencer indenfor.

DSV Frø udgør i dag en vigtig del af den internationale koncern. Der leveres danskproduceret kvalitetsfrø til DSV's kunder i hele verden. På det danske hjemmemarked har man fortsat en solid platform, hvor der leveres græs- og kløverblandinger til danske landmænd samt plænegræsblandinger til stadions, golfbaner, anlægsgartnere og private forbrugere.

DSV Frø har stærkt fokus på at have et godt samarbejde med avlerne, som leverer frø til selskabet. Således yder man tæt rådgivning med fokus på, at avlerne skal opnå gode udbytter for samlet at kunne skabe konkurrencedygtighed.

Selskabet har i dag ca. 60 medarbejdere, som fordeler sig på to lokationer – Holstebro og Slagelse – samt rundt i landet, hvor vores frøavlskonulerter arbejder sammen med vores frøavlere.

Tjener du lige så meget på frøavl som din nabo?

Økonomi: Seges er nu begyndt med driftsgrensanalyse udelukkende på frøafgrøder.

Ove Lund
Seniorkonsulent
 Afdelingen for
 Erhvervsøkonomi, Seges
 ovl@seges.dk
 tlf. 87 40 54 79

Business Check

- Benchmarkingkonceptet Business Check fra Seges har i en årrække analyseret landmændenes regnskaber.
- Formålet er at give den enkelte landmand mulighed for at sammenligne sig med sine kolleger.

Af Ove Lund

Det er en meget god øvelse at identificere områder, hvor andre kan gøre det bedre end en selv, hvis man vil optimere sin bedrift.

Opdelingen på driftsgrene har udviklet sig og udvikler sig stadig fra at omfatte hoveddriftsgrenene 'Planter', 'Grise'

og 'Køer' – hver især underopdelt i relevante grupper – til i år også at omfatte driftsgrenene 'Korn' (uden frø, raps og ærter), 'Økologisk korn' og 'Frø'. Disse grupper er i opstartsfasen og derfor begrænsede i antal, hvilket gør analyserne lidt usikre.

For 2019 er der indrapporteret 21 driftsgrensanalyser kun for frøavl, og tallene skal derfor tages med forbehold på grund af det begrænsede antal. En anden grund til at vurdere analyserne med forsigtighed er, at 'frø' er en mere differentieret afgrøde i forhold til både udbytte og pris end eksempelvis korn og at det bedrift for bedrift kan være usik-

kert at sammenligne præcist og ukritisk.

Stor spredning

Tabel 1 viser for 2019 et sammendrag af nøgletal for alle bedrifterne (21) og Top 5.

For begge kategorier er der positive gennemsnitlige resultater for driftsgrenen, men der er også en stor spredning. Tabellen viser også den store variation i afgrødesammensætningen, der også har stor indflydelse på indtjeningen.

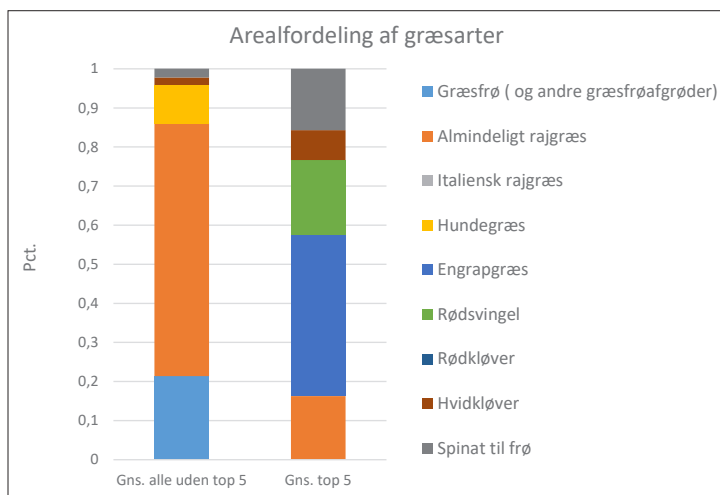
Figur 1 viser forskellen i afgrødesammensætningen mellem Top 5 bedrifterne og de øvrige 16 bedrifter i analysen.

Begrebet 'Rest til jordleje før EU-støtte' er brugt som et nøgletal i Business Check-konceptet til beskrivelse af den indtjening, der resterer, efter, at alle omkostninger med undtagelse af omkostninger til jordleje er fratrukket bruttoudbyttet.

Den resterende indtjening skal dække jordleje fratrukket

Tabel 1. Gennemsnitstal for alle bedrifter og Top 5-bedrifterne, 2019		
Gennemsnitstal for Business Check frøafgrøder 2019	Gns. alle	Top 5
Antal bedrifter	21	
Areal med frøafgrøder, ha	54,5	83,1
Andel med græsfrø (og andre græsfrøafgrøder) i pct.	12,5%	0,0%
Andel med alm. rajgræs i pct.	44,0%	16,3%
Andel med italiensk rajgræs i pct.	0,0%	0,0%
Andel med hundegræs i pct.	5,7%	0,0%
Andel med rapgræs i pct.	18,0%	41,2%
Andel med rødsvingel i pct.	8,4%	19,2%
Andel med rødkløver i pct.	0,0%	0,0%
Andel med hvidkløver i pct.	3,3%	7,6%
Andel med spinat til frø i pct.	8,1%	15,7%
Dækningsbidrag, kr. pr. ha	11.245	14.634
Maskinomkostninger inkl. arbejde, kr. pr. ha	5.125	5.594
Rest til jordleje før EU-støtte, kr. pr. ha	4.641	7.808
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	1.179	1.921
Resultat driftsgren, kr. pr. ha	3.462	5.886
Jordværdi (ejet jord), kr. pr. ha	126.300	126.100
Afkastningsgrad i pct.	17,0	17,9

Tabel 1. Gennemsnitstal for alle bedrifter og Top 5-bedrifterne for 2019

Figur 1. Arealfordeling mellem græsarterne.

Tabel 2. Fraktilanalyse for driftsgrenen for frøavlere. Pt. er der kun nok ejendomme til at vise udbytter på alm. rajgræs

	Stærk konkurrenceevne			Stort forbedringspotentiale		
	10%	33%	44%	56%	67%	90%
Fraktil	10%	33%	44%	56%	67%	90%
Udbytte pr. ha alm. rajgræs, hkg	22,3	17,0	16,7	15,8	14,7	11,8
Bruttoudbytte i alt	17.110	14.907	14.671	13.403	12.395	10.330
Stykomkostninger i alt	2.475	2.838	2.995	3.217	3.528	5.560
Dækningsbidrag	13.957	11.205	10.125	9.182	8.288	6.951
Maskinomk. inkl. arbejde pr. ha	3.968	4.744	5.164	5.535	5.743	6.815
Øvrige omkostninger ha	900	1.528	1.630	1.696	2.057	2.950
Rest til jordleje før EU-støtte pr. ha	7.530	3.932	3.250	2.284	1.804	-1.334
Jordleje fratrukket EU-støtte pr. ha	-152	424	716	1.210	1.357	2.588
Resultat, driftsgren pr. ha	5.706	2.867	2.007	1.597	1.338	-2.440

Tabel 2. Fraktilanalyse for driftsgrenen for frøavlere. Pt. er der kun nok ejendomme til at vise udbytter på alm. rajgræs.

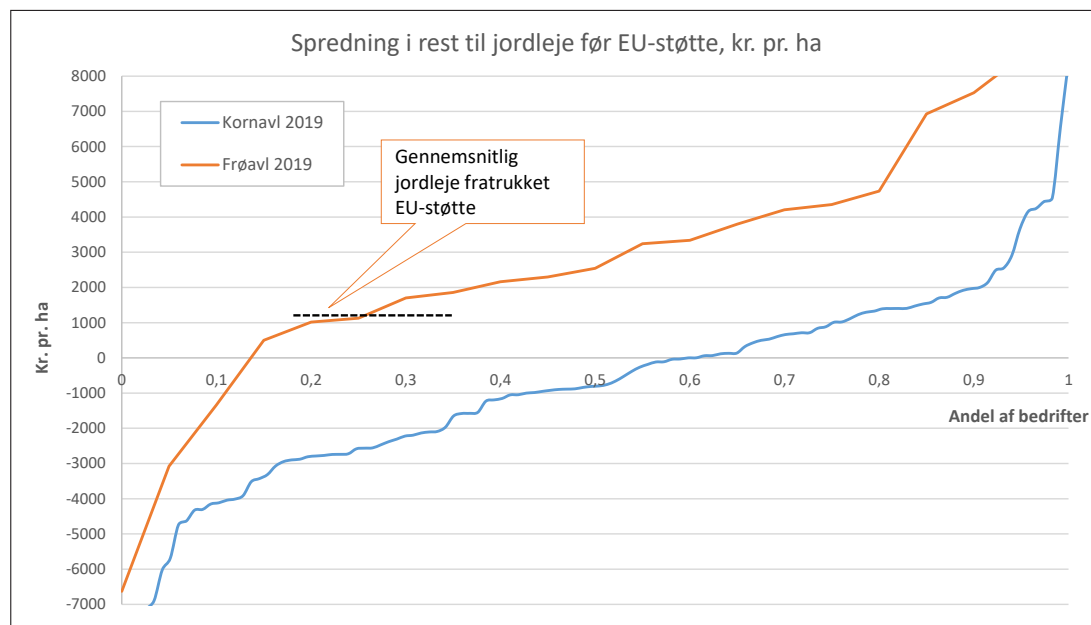
EU-støtte. Jordlejen består af en renteberegning på aktiverne og egenkapitalen og en eventuel forpagtningsafgift.

Rest til jordleje for lav på mange bedrifter

Figur 2 viser, at spredningen i 'Rest til jordleje før EU-støtte' er ganske stor. Af bedrifterne har omkring 15 pct. ingen rest til betaling af jordlejen inkl. EU-støtte.

Af tabel 1 fremgår en jordleje fratrukket EU-støtte på omkring 1.200 kr. pr. ha i gennemsnit for de 21 bedrifter. Afsættes denne på kurven, ville den indikere et negativt driftsresultat (efter betaling af jordleje og modtaget EU-støtte) på 25-30 pct. af bedrifterne.

Figur 2. Spredningen i 'rest til jordleje før EU-støtte' for henholdsvis frøavlere og 'rene' kornavlere.

Sammenlignes der med kornavl uden påvirkning fra de normale andre produkter i sædskiftet, frø, raps og ærter, er der en betragtelig forskel i 'Rest til jordleje før EU-støtte'. For denne driftsgren har kun ca. 40 pct. af bedrifterne i 2019 en rest til betaling af jordleje inkl. EU-støtte.

Fraktilanalyse for frø

Tabel 2 viser fraktilanalysen for driftsgrenen for frøavlere.

Fraktilanalysens nøgletal for de 21 bedrifter er sorteret fra de bedste til de svageste værdier indenfor hvert enkelt nøgletal og uafhængigt af hinanden. De enkelte bedrifter har så mulighed for at markere de felter i tabellen, der er tættest på egne værdi-

er, og få et indtryk af bedriftens stærke og svage sider.

Også denne tabel viser en stor spredning inden for de forskellige poster, både udbytte, bruttoudbytte og omkostninger. Inden for tabellens økonomiske nøgletal kan det have betydning for bruttoudbytte og omkostninger, hvilke frøafgrøder man dyrker. Det skal man være opmærksom på, når man vurderer sin egen placering i tabellen i forhold til andre med måske en anden sammensætning af afgrøder.

Af Thomas Holst

Chefkonsulent i Frøsektionen, Landbrug & Fødevarer

Efterafgrøder i 2021: Hvad tænker Mogens på?

25. september udtalte fødevareminister Mogens Jensen, at der skal leveres på efterafgrøder i 2021 som her i 2020. Det fik formand Martin Merrild til på de sociale medier at melde ud, at det haster med intelligent regulering og 'sikring af flere muligheder, mere fleksibilitet og færre rigide datokrav', Thor Gunnar Kofoed trådte frem i Landbrugsavisen med overskriften: »Rasende viceformand: Dybt skuffende melding fra ministeren«. Frøsektionen er enig, for rent fagligt ved vi, at der er flere virkemidler, der kan erstatte nogle efterafgrøder, som både giver mere fleksibilitet, et bedre miljø og bedre landbrug. Det er derfor uforståeligt, at ministeren kommer med sådan en melding. Som tidligere omtalt i Frøavleren giver efterafgrøder særlige udfordringer for mange frøavlere, fordi det begrænser sædskiftet, så de miljøvenlige frøafgrøder presses ud. Dette har vi fået ind i L&Fs arbejde med efterafgrøder.

Seges søger ny landskonsulent til frø

I et jobopslag søger Seges ny landskonsulent til frø. Ja, det er i realiteten hele frøbranchen, der søger ny landskonsulent. Jobbet omfatter nemlig en central rolle inden for udviklingen af frødyrkingen med landsforsøg og dialog med firmaer, universiteter og myndigheder. Som der står i jobopslaget: »Du bliver det samlende element i en stor og succesfuld branche«. Den ny landskonsulent får mulighed for at overløbe med afgangende landskonsulent Barthold Feidenhans'1. Opslaget kan ses på www.seges.dk. Barthold Feidenhans'1 har valgt at gå på pension til sommeren 2021. For at sikre en smidig overgang, har han valgt at give besked i så god tid, at der er mulighed for en god overlevering til den næste i jobbet.

Martin Merrild har efter otte år som formand for L&F valgt at stoppe. Foto: Jens Bach.

L&F skal have ny formand efter Merrild

Martin Merrild har valgt at stoppe som formand for Landbrug & Fødevarer. Merrild har blandt andet udtalt, at »jeg har brugt lang tid på at tænke over min egen fremtid. Lysten til at kæmpe for landmænd og fødevarerektoren er stadig stor, og selv om det kan lyde mærkeligt, så er det lige netop nu, jeg skal stoppe, mens jeg har engagement og energi«. I frøsektionen har vi næsten hvert eneste år fået besøg

af Martin Merrild til årsmøder, og han har ikke lagt skjul på, at også han ved, at frøbranchen er en vigtig del af det samlede landbrug. Der er delegeretmøde 4. november, hvor der skal vælges en ny formand. Der er på nuværende tidspunkt kun en kandidat til posten, Søren Søndergaard, 40 år og svineproducent fra Lindeballe,

Årsmøde i Frøsektionen 2021 afholdes på Sjælland

Årsmødet i Frøsektionen har i mange år været afholdt som en del af Plantekongressen i Herning. Da Plantekongressen på grund af Covid19 har valgt et alternativt koncept for næste års kongres, er det ikke muligt for Frøsektionen at holde årsmødet som vanligt. Derfor har bestyrelsen i Frøsektionen valgt at flytte årsmødet til Vkst i Sorø med mødedato 12. januar. Det er planen, at der på årsmødet bliver programsat et par faglige

indlæg, så deltagerne får mulighed for at få mere med hjem end en opdatering fra foreningen. Frøsektionen opfordrer til at følge med på hjemmesiden www.froeavl.dk, hvor vi melder ud, hvis vi på grund af covid19-situationen ikke kan samles de forventede mindst 150 frøavlere til årsmødet.